

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre.....	24 kor. (12 frt)
Félévre.....	12 „ (6 „)
Negyedévre.....	6 „ (3 „)
Egy hóra.....	2 „ (1 „)
Egyes szám.....	8 fillér (4 kr.)
Vidékire.....	10 „ (5 „)

Megjelenik mindennap

korán reggel.

Unnep és vasárnap után is.

UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG

KIADÓHIVATAL

Eggetem-utca 7., (Lyceum-nyomda.)

HIRDETÉSEK DIJA:

Négyszög centiméterenként 8 fillér.

Iparosok és kereskedők kedvezményben részesülnek

Nyilttér soronként 40 fillér.

Amit a holtak beszélnek...

Kolozsvar, március 22.

Halottakat siratunk. Tegnap elisírtunk egyet. A magyar nemzet nagy halottját Kossuth Lajost. És ma...? Kossuth Lajos élt, dolgozott és szenvedett a hazáért, ma pedig Budapesten három ártatlan fiatal ember meghalt Kossuth Lajosért.

Kossuth Lajosért haltak meg ők. Nem az emberért, kit Kossuthnak nevez a magyar nemzet, hanem az eszméért, mely szívünkben e névvel összeforrtva él.

A hatalom pribékjeinek gyilkos csapásai alatt hullottak össze a ártatlan vérük pirosra festette büszke fővárosunk sáros utcaburkolatát.

Patakokban folyt a vér az utcán, mert Bécsben még mindig nem tudják csendesen hallgatni Kossuth nevét. Ártatlan embereknek kellett meghalniuk, mert a hatalmasok előtt vörös posztó a »Kossuth-kultusz«.

A »rebellis« magyar nemzet megtagadja Bécsnek a katonát és pénzt, itt az idő mutassuk meg nekik hatalmunkat.

Körülbelül így gondolkozhatnak azok, kik Magyarországnak oly vérszomjas brutálitással a tegnapielőtti »Nagypénteket« rendezték.

A kerepesi temető főbejárata mellett egy díszes síremlék áll.

A fővárosi egyetemi hallgatók minden halottak napján megkoszorúzzák a sirt s emlékbeszédet mondanak fölötté.

Tudjátok, ki nyugszik e sírhant alatt?

Forinyák Géza, kit 1860-ban március tizenötödikének megünnepeléséért a sortűz gyilkos golyója terített le.

1860-ban! Akkor az abszolutizmus, mint lidérczült az elalélt nemzet mellén. Akkor szabadságunktól megrablott, béklyóban szenvedő volt ez a nemzet. Akkor a bécsi hatalom zsoldos-hada adta a sortűzet. Akkor nem volt felelős kormány, a kitől számon lehetett volna kérni egy elhunyt ifjú kiontott vérért. Mert akkor nem volt alkotmány... És

azért negyvenhárom évnek utána is emlékszik a nemzet erre a vértanura és kegyeletesen ünnepli azt a halottat, a kiről csak annyit tudunk, hogy lelkesedett a szabadság eszméjéért és meghalt érte.

És ma, midőn negyvenhárom évnek utána a magyar ifjuság megint egy halottnak a nevét ünnepelte, egy halottét, a kinek a neve a szabadság szent fogalmával összeforrt és ma megint vér, meleg piros vér folyt a magyar fővárosban.

Lehetséges ez? Megáll az embernek a szíveverése, mikor azokról a rémtettekről hall, melyek Budapesten büntetlenül, fékevesztetten történtek. Hogyan? Hiszen mi azt hittük, hiszen minket azzal áltattak, hogy itt szabadság van, hogy itt, ebben az országban az emberek gondolkodásukat, véleményüket, érzsüket szabadon nyilvánthatják.

És most erről a mi szabadságunkról alkotott képünket megcsúfolták, megtaposták, összerongyolták. Öltünk szőresuhát testünkre, hamuval földjük be fejünket, hogy olyan vakok, olyan botorok voltunk azt hinni, hogy most van szabadságunk.

Hiszen ma, az 1902-ik év márciusában szakasztottan ugyanaz történt, mint ami 1860 márciusában történt. Avagy különbség az, hogy ma a Rudnay ur mihasznái vágják agyon a szabadságot ünneplőket, míg 1860-ban a cseh bakák lötték agyon? Avagy van ma kormány, a mely helyt állana pribékjeinek galádságáért? Nem. Nincs.

És ma csak úgy eltiporják azt a szabadságot, melynek a hazáért érezni és szólni szabad, mint 1860-ban. Akkor nem volt szabad március tizenötödikét ünnepelni; ma nem szabad a halott Kossuth Lajos emlékét. Akkor bevallottan rabok voltunk, akkor forma szerint is szabadságunkat vették; ma azt hisszük, hogy szabadok vagyunk és nem vesszük észre, hogy lényegileg ma is rabok vagyunk.

Rabok, akikkel kénye-kedve szerint jár el az a hatalom, melynek legborzalmasabb látomása a magyar szabadság; az is, mely az első március tizenötödikén ragyo-

gott föl és az is, amelyet a Kossuth Lajos acélkarja nekünk — azt hittük, örökre — kivított.

Rettenetes kijózanodás ez. Azt hittük, hogy mindenünk megvan és látjuk, hogy semmink sincs. Az a borzalmas éjszaka, mely tegnap Budapestre szakadt, a mi képzelet virágainkat elsöpörte és magunk előtt látjuk a sivár valót: egy rendőrállamot, a hol az őszinte szót az ember torkára törasztják, a hol az önkény megtorlatlanul dühöng, a hol a szabadságot csak annyira becsülik, mint a rendőrök pléhtábláját és egyszerűen zsebre vágják, mikor a szabad mozgásban, a szabad garázdálkodásban akadály lehetne.

Halottakat siratunk.

Az a három fiatalember, a kiknek bűnök nem volt más, mint az, hogy hitték a magyar szabadságban, vértanuja lett a hiszékenységenek, mint 1860-ban Forinyák lelkesedésének. Ő tudta, hogy a zsarnok hatalom nem tűri a szabadság tiszteltét és mégis lelkesedett. Ezek azt hitték, hogy ma már szabad legdrágább halottunkat szívünkbe és szóval is ünnepelni és ezért ünnepeltek. Meghaltak ezek is. Utjába állottak az önkénynek — meg kellett halniuk.

Hanem ennek a halálnak a nyomán új életnek kell fakadnia. Ma már ki kell nyílniuk a szemeknek és meg kell látniuk, hogy itt eddig csak álszabadság volt s hogy egy rendőrsorda képes volt végigszágulni és összetaposni mindazt, a mit mi valóságos szabadságként ápolunk és feltettünk.

Most már látunk és most már tudunk és ezzel a tudattal elménken és az örök szabadság szeretetével szívünkben most már nem szabad magunkat az álszabadság fényével elvakítottunk, hanem erős karal, ha kell zúzva, ha kell rombolva is ki kell küzdenünk a valódi szabadságot, az igazi függetlenséget.

Ezt beszéljük a nemzetnek a holt ifjak bezárt ajkai. Bsz.

Országgyűlés.

— Fővárosi tudósítónktól. —

A képviselőház ülése.

Budapest, március 21.

Elnök: Apponyi Albert gróf.

Az ülés megnyitása után, hitelesítik a tegnapi jegyzőkönyvet. Elnök bemutatta a Szilágyi-szobor-leleplezésre szóló meghívót. Több kisebb jelentőségű előterjesztés. (E pillanatban belép Széll. Az ellenzék viharos abucogásban tör ki, a jobboldal eljenez.)

Rákosi Viktor: A halottak nem éljeneznek.

Lengyel Zoltán: Ki vele! (Elnök hosszan csemet.)

Elnök: Jeleni mintegy 20 képviselő napirend előtt kíván felszólalni. (A jobboldalon derűtlenség. Az ellenzék viharos zajban tör ki. Felkiáltások: Nevetnek, hóhérok! Elnök hosszan csemet.)

Rákay László a tegnapi napon történetet teszi szavá. Előtte vannak még a képek és azt hiszi, hogy véres lázálmodat lát. De uralkodni fog, hogy megőrizze a Ház tekintélyét. A rendőrség tegnap vadállati brutálitással, vérszomjasan olyant követett el, hogy a becselenséget a m. kir. rendőrség gyújtó neve alá lehet foglalni. (Viharos zaj a szélsőbalon. Felkiáltások: Igaza van! Gazemberek.)

Elnök: Higgadtságot kér. (A viharos zaj ismét kitör. Felkiáltások: Lehetetlen! Tamasszák fel a halottakat! Hozzák be őket!) Ismétlen higgadtságot kér, őrizték meg a parlament tekintélyét. (Zaj.)

Rátják: Igaza van az elnöknek, hogy a polgárok birtonása, talpkőve az alkotmányosság. De tegnap a rendőrség véres koszorút font, a magyar polgárok vére pirosolt rajta és letették Bécs lábaihoz, a Götterhaite elé. (Ugy van!) Attól féltek talán, hogy az a nagy halot szelleme végig jár a földön s megilleti a lelkeket. (Ugy van!) Azt hitte tegnap, hogy Hentzi katonái száguldoztak végig és furdasztották kardjaikat a magyar vérben. Férfiúi becsületszavakra, az eseményhez híven mondják el az eseteket, hogy lásson tisztán a nemzet. Maga részéről következőket mondhatja: Tegnap este fél telefonon hívatta őket az ifjuság. Elmentek, az ifjuság elé álltak, a legelső rendőrtisztviselőnek megmondták, bár nem tudják szétszórni az ifjakat, de a függetlenségi pártul megteszik. Ebbe beleegyeztek. De mihielyt a pártörk elé értek, Tóth rendőrkapitány (Viharos zaj a szélsőbalon: A vérszipó. Gyilkos!) kiadta a parancsot oszlalni. Ők lementek hozzá, könyörögtek a vérenek engedje szétszórni békében; de ő nem hajlott. Az esetek azt mutatják, hogy vagy a miniszterelnök tudtával történt és ő adta ki a rendeletet, vagy tudtán kívül a fiata megölte. Ő 9 órakor megtelefonálta a belügyminiszternek, segít éget kért és a segítség meg egynegyed 11-kor sem érkezett meg. (Szégyen! Gyalázat! balról) Előadja a párt követelését: Nem fogják tűnni jog, törvény, igazság nevében eltiporják ifjuságát.

(Viharos úgy van!) Követelik Rudnayt e pillanatban mozdítsák el. (Viharos úgy van! El a vérszipóval.) Mindaddig, míg követéseiket nem teljesítik, a Házban nem lesz tanácskozás! (Tomboló tetszés, helyeslés.)

Vázsonyi Vilmos: Ha a valót megismeri a Ház, a felháborodás moraja a többségénél is ki fog törni, ha van előttük a polgárságnak becsületük. Azokat fogja elmondani, amit látott: Délelőtt az egyetemen sikerült szépen eloszlatni az ifjuságot, mert a rektor közbejárására a rendőrség eltávozott. Az a cél vitte a képviselőket az aulába, hogy fenntartsák a rendet, mert politikai tüntetésnél a rendőrség nem tudja azt tenni. Délután az ifjuságot a köztemetői utnál Kossuth sírjától jövet Boda kapitány oszlásra szólította. Az ifjak kérték, engedje rendben visszavonulniuk oda, honnan jöttek. Válaszképpen a lovasrendőrség nekiklovagolt, üzték őket az egyetemig. Minden szaváért helyt áll bármely bíróság előtt. Délután a Kossuth lakomáról hívták ki őket. Elmentek az aulához, ismét békés szétszórás szándékából. Minden utca el volt állva gyalogos, lovasokkal. Keresték Visontait a parancsnokot, mikor kiléptek az aulából, látták, hogy gyalogosok kivont karddal üzték szét a népet, férfút, gyereket, asszonyt kaszabolnak, nem nézték földön fetrengenek, vagy járókelők.

Mint fővárosi képviselőnek is kérnie kell e silány rendőrség elcsapását. (Ugy van!) Egy becsületes ember volt Krecsányi detektívőnök, ki végre nagy nehezen félrevonultatta a rendőrséget. Amde ez csak kelepce volt, mert a mint az ifjuság a Kerepesi-ut felé elvonult, a Nemzeti Színház-ból rohant elő a lovasrendőrség. (Széll olvas. Zajos felkiáltások: Ide figyeljen!) És ismét bekövetkeztek azok a rémes jelenetek. Ekkor neki több képviselő társával volt alkalmatlan látni a brutálitást. Jöttek ifjak, hogy egy házban elakarták fogni a bensorulatakat. Mikor odaértek bepálinkázott rendőröket találtak ott hadonázni.

Kubik: Leitatták őket.

Vázsonyi: A császári őrzőnégyes jeleit még nem látta emberben egy összpontosulni, mint Tóth kapitányban. Ez egy alkalommal közbelépett népgyűlésen, mert Ugron azt mondta egy kormánytagról: Hős cinccé! Erre a népgyűlés elnöke megkérdezte: Hát tudja-e kapitány ur, ki a cinccé. Felelte: Tudom! Wallacics miniszter és épen ezért megöltöm, hogy a kormányt sértéggessék. (Derűtlenség.) Alig haladtak néhány lépést tegnap Rákossal a járdán, a rendőrök kivont karddal rohantak a népre. Maga is csak azért nem sérült meg, mert egy polgártársa a saját élete kockázatásával védte.

Egy hang jobbról: Miért engedték? (Viharos zaj a szélsőbalon. Felkiáltások: Vigyázzanak a közbeszólásokra! Ki szólt közbe? Aljlon el! Elnök csemet.)

Vázsonyi Vilmos: A Wesselenyi-utczán a lovasrendőrség vérengzett. (Gyalázat! balról.) A mi a kapuk alatt történtek, majd elmondják mások. De annak bizonyítására milyen rendőrségünk van, egy

TÁRCA.

A hangulatok koldusa.

Irta: Vértessy Gyula.

Hatvan éven is túl volt már, ámbár ő maga erősen ragaszkodott az ötvenhez, — csak néha szólta el magát, mikor arról kezdett el beszélni, hogy a szabadságharc alatt hol járt ő, mint diákgyerek s hogy az apja hogy hozta haza Miskolcra parasztszékere zsákok alatt, mert mindenáron beakart állni s formálisan meg kellett őt szoktatni a szorobizottság elől. Csak ilyenkor árulta el az öreg, hogy ő bizony a hetven felé bándukol már.

Hanem azért még mindig szerelmes históriákat firkált és olyan bohém életet élt, mint akármelyikünk a fiatal irók közül. — Napról-napra, azaz táncról-táncra élt. Ha eladta a dolgát, volt ebéd, ha nem adta, nem volt.

Biz ez keserves állapot lehetett! Sajnálunk is az öreget, és úgy nézünk rá, mintha az ő szomorú sorsából a mi jövőnket olvasnók ki.

De ezt csak mi gondoljuk így! Ő a világot sem panaszkodott volna soha egy szóval sem. Többnyire olyan jókedvű és vidám volt, mintha neki volna a világon a legjobb dolga és a legbiztosabb állása. — Rendesen ő anekdotázott és mulattatott minket.

— Mert az embereknek — szokta volna mondogatni — az a legnagyobb jótevője, a ki megkacagtatja őket. Sírnai úgy is mindenkinen meg elég oka, ahhoz nincs szükség harmadikra.

Hanem egy este ugyancsak nem volt kedve hozzá, hogy minket mulattasson.

Szóltanul ült az asztal mellett és lassan szopogatta a maga három deci borát. — Nagyon unalmas egy öreg ur, — jelentették ki a fiuk egyhangulag s felszedelőzködtek s engem magamat hagytak vele.

— Hát te nem mégy el? Te nem tartod azt, hogy a magamfajta vén emberrel csak akkor érdemes együtt lenni, ha bolondot csinál magából?

— Nem. Sőt úgy szeretnék veled, bátyám komolyan beszélni. Mondanál valamit az életről, a céljaidról, a multadról.

— Erdelkező? Meg akarnád írni?

— Nem. Tanulni akarnék. Hogy ne induljak én is utánad. Mert a te utad nagyon szomorú lehetett.

— Nem volt az! Akkor legalább nem láttam annak. Csak most, hogy visszanézek rá. Hát tanulni akarsz? Hiába akasz. Ha a természetet kerget, jössz utánam. S réád is elkövetkezik az az irtózatos óra, a mi rám ma következett el. Azt mondták, hogy nem kell az írásom. Kiment a divatból az is, a mit írok, meg az is, ahogy megírom. Eddig is azt mondták a szerkesztőségükbe, hogy csak szánalomból adták ki az én tárcáimat. De többé nem kellene. Így mondták. S igazuk volt. Én is érzem, hogy kimentem a divatból. S így megy ki minden kis tehetség. No ne nézz rám olyan furcsán. Most nem akarok ostobál cselekedni. Nem adom a méltatlanul mellőzött nagy író. Őszinte leszek. Mert az életben legalább egyszer mindenki őszinte. Többnyire olyankor, mikor temetni készül. Bennem is meghalt valami! Sejttem a jövőt. Senki és semmi sem voltam. Már most meghaltam. Az a fiatal író, a ki visszaadta a tárcámat, az volt a temető papom.

— Ócskaságokat írsz, öregem. Valami újabbat, jobbat!

Eltemetett. S talán azért leszek most

olyan őszinte hozzád. Mert az ember olyankor kap őszinteségi rohamokat, mikor úgy megsejt valamit az örök elmúlásból, mikor a halántékán érez valamit a tulvilági végtelen mezőkről jövő fuvalmakból. Nem kacérkodás ez a halállal, de a kikerülhetlenül közelgő vég megsejtése. Hallgass rám s ha lehet, okulj az én példámon.

...A legnagyobb ostobaság az, ha valaki igazi nagy tehetség nélkül író akar lenni. Inkább menjen el napszámosnak vagy napidíjasnak. Vagy akárminek, mert bármelyik pályán sokkal többre megy, sokkal kisebb munkával. Más országban, a hol nagyobb a szellemi étvágy, szükség van a kis írókra is, fel lehet őket reggelizni meg vacsorázni, de nálunk nincs általános szellemi étvágy, egy-két embert érdekel az irodalom s az azután csak jó dolgokat akar akar olvasni. Az ilyen magamfajta ember unproduktív munkát végzett egész életében. Olyat termettem, a mire senkinek sem volt szüksége.

S miért? Mert odadobjuk életünk tavaszán egy pár frázisért, egy pár hangulati cserébe az élet minden komoly célját, minden reális alapját. Illúziókban és illúzióknak élünk, a hangulatok rabjai vagyunk s végül ezek koldusa leszünk. Az élet becsap egy pár illúzióval. S mi azt hisszük, hogy minden! Persze csak addig, a míg fiatalok vagyunk. Később, mikor az illúziók köpenye szétfoszlik s mi dideregni kezdünk, akkor látjuk, hogy milyen céltalan volt az életünk, de mit ér már akkor látni, ha addig nem láttunk! Azaz hogy láttunk, csak-hogy nem az életet láttuk, hanem csillogó, fényes, megvesztegető hangulatait az írói pályá elején.

A dicsőség és szerelem káprázatos jelzavai lobogtak a lobogóinkon, mikor ráléptünk arra az utra, melyen azt hittük, hogy erdőszámra találjuk a babérfákat.

Othagytam az egyetemet s felszáptam írónak! Ha ott nem hagyom s elmegyek hivatalnoknak, ma kegyelmes ur is lehetnék. Így pedig ma azt sem tudom, hogy, holnapra lesz-e mit enniem.

De ki gondolt volna arra akkor? Fiait csinós legény voltam s hozzá író! A »Fővárosi Lapok«-ból, meg a »Hölgyfutár«-ból ismerték a nevemet. Rakásra kaptam a szerelmes leveleket s a híres császárfürdői bálokon minden bál után szinte az attilláma tűzködhettem volna a meghódított szíveket, a kottilon-jelvények mellé.

A szerelem, a nők érdeklődése ez, ez az a mérge, amely elkábítja a fiatal embereket. Egy pár asszony, egy pár leány elkapat minket, azt hisszük, ez a dicsőség.

Pedig hát a dicsőség, az igazi, nagy dicsőség, az annál messzebb távolodik tőlünk, mennél közelebb jönnék az asszonyok, leányok.

De ki gondolt akkor arra, hogy nem az igazi dicsőség? Éltünk a hangulatoknak s boldogok voltunk. Divatban voltunk, dolgunkat olvasták, elég jól meg is fizették és miénk volt a világ szebbik fele.

Ma talán már nem is rajonganak úgy az írókért. De akkor, ah, boldog volt, aki közelünkben lehetett. Különbben talán most is rajonganak. Értetek, fiatal legényekért. Csak mi haltunk meg, mi vén, kopott legények!

Hogy szerettek, hogy kényeztettek! S én, mint valami kényur, úgy fogadtam a hódolatukat. Milyen boldog házasságot köthettem volna, de persze azt hittük, hogy az írónak nem való a házasság.

— Nyűg a tehetségben. Nem enged repülni, földhöz köt!

Oh milyen ostoba beszédek voltak! Nem tudtunk mi így se repülni. Az igazi tehetséget nem köti le semmi! De persze

ezt is későn látja meg az ember. Akkor, a mikor már vége mindennek s itt állunk az élet végén, kifosztva az illúziókból, a hangulatokból, mindenből.

Elhallgatott az öreg. Megitta három deci borának utolsó cseppjeit s készülődni hazafelé.

— Milyen rideg dolog lehet most hazamenni s otthon egyedül üldögelni: Szegény öreg barátom!

— Oh nem! Sőt ellenkezőleg! — kiáltott fel egyszerre más hangba csapva át. Ez az egy gyönyörűségem meg van még! Otthon, egyedül, előszedtem az emlékeimet, az arcképeket, a leveleket, a száraz virágokat, elolvastam a régi, fakult papirokra írt szerelmes verseket s élelem jönnék mind, mind a szökek, a barnák, úgy ahogy utoljára láttam őket. Ifjaknak, szépeknek: mind jönnék s hozzák kezükben a koszorukat, ajkaikon a csókukat.... S ilyenkor úgy érzem, hogy mégsem éltam hiába! Megmaradtak az emlékeim. A fényes, ragyogó napok emlékei.

Másnak annyja se marad az élet végére. Eh, mit is lamentálok. Nem sajnálom az életemet. Ha újra születnék is, így élném végig az életet. Bolondul, céltalanul, de szépen. Akkor is író lennék s nem hivatalnok. Szép, mégis szép a mi életünk....

A szemem ragyogott s egy pár száz ősz hajszála közé olyan mozdulattal mélyesztette a kezét, mintha még meglehne hullámos, göndör barna haja s azt akarná költői rendtelenségbe kuszálni.

De mikor azután a keze végigcsuszott a sima koponyán, mégis megint elszomorodott s busan tette hozzá:

— Szép, szép! Hátha még megmaradna az emberek a haja....

okmányt mutat fel, melyet egy szegény özvegy asszony hozott neki. Ez asszony hazafelé ment, vacsorát vitt magának. Már a lépcsőházban volt, a rendőrök betörték a háza s ott a lépcsőkön kaszabolták az embereket. E szegény asszony, özv. Brüllné kezén, fején, vállán sérült meg éles karddal. (Viharos zaj. Gyalázat!) Az okmányt leteszi a Ház asztalára. (A terembiztos odavisi Széllnek. Kiáltások: Olvassa mit csináltak pribékei!) A rendőrségnek csak a végső szükségben szabad kárdat használni. Hát hol volt tegnap végső szükség? A gyermekeknek, asszonyoknak, ifjaknak, vagy a miért a Kossuth-nótát énekeltek? Tegnap láthattuk, hogy milyen a mi rendőrségünk. A tiszték mind a közös hadseregből átvették tiszteket s a német hadsereg szelme uralkodik: bátrak a fegyvertelenekkel. Itt dupla játék van. Vagy a főkapitánytanyai rendezi ezeket Széll, vagy a főkapitány a miniszterelnök ellenére, intrikálásra teszi. (Ugy van! Ugy van! E percben valaki elküldte: Az ifjuságot megint bántják a parlament előtt. Az ellenzék felugrált izgatottan tudni kifelé. De csak hamar visszatért. Nincs semmi baj.) Mikor Wekerle hazajött egyszer Bécsből miniszterelnöksége korában tüntetett mellette a nép. Akkor megtörtént, hogy a rendőrség szétverte a szabadelvű-párt előtt a tömeget. Miért történt? Mert Wekerle már bukott ember volt. És szöveget akart tenni az udvarnak. Ma is az a gyanúja, hogy a főkapitány jobban tudja, mint mi, hogy ki az élő és ki a bukott ember. Rudnay tudja már ki a halott s úgy látszik Széll bukattatására követte el ezeket a dolgokat. (Zajos tetszés.) Meglátjuk, hogy Szolimán éle, lovon üle, s van még ereje arra, hogy elcsapja a főkapitányt. (Helyeslés.) Mint Budapest törvényhatósági tagja a fővárosi közgyűlésen is szóba hozzák a dolgokat és a közgyűlés ki fogja mondani, hogy míg Rudnay áll a rendőrség élén, hivatalosan nem áll vele szóba a főváros. (Zajos helyeslés.) A ki tegnap e dolgokat rendezte, vagy öröngő, vagy elvetemült. Ha öröngő, kényszerzubbonyt reá, ha elvetemült, törülköbe vale. (Zajos tetszés az ellenzéken.)

Bauer: Személyes kérdésben kér szót. Vázsonyi mondta, csak úgy tudta magát védelmezni tegnap, hogy egy polgár állt eléje. (Viharos zaj az ellenzéken: Hazudik! Nem azt mondta. A szónok szavai elvész a zajban.)

Vázsonyi személyes kérdésben ismétli szavait, hogy őt úgy nem érte kardvágás, hogy egy polgár felemelte karját. Ő neki tegnap a hátát nem látta a rendőrség, csak arcát. Az aki őt védte, barátja volt. Szeretné látni, van-e olyan választója a közbeszólónak, aki életével védje. (Zajos tetszés.)

Bakonyi: Nincs, mert azt nem lehet megfizetni.

Lukács Gyula: Szintén mint szemtanú szólal fel. Rémes jeleneteket sorol fel a tegnapi esetről. A belügyminisztert teszi felelőssé az egészről. Elbeszéli a Magyar színháznál történteket.

Nessi Pál: Embervadászat volt.

Barta Ödön: Bejelent, hogy telefon üzenetet kapott: melyet a miniszterelnöknek felolvasni akar. (Halljuk!) A műegyetemi hallgatóság a műegyetemen van. A szomszéd udvaron 100 lovas rendőr készenlétben. (Viharos zaj a szélsőbalon. Nő tessék!)

Széll Kálmán: De hiszen nem bántják! **Barta Ödön:** De a mostani hangulatnál nem szabad tűrni azt. (Viharos helyeslés. Kiáltások: Intézkedjék azonnal.)

Széll Kálmán: Abban, hogy a rendőrség készenlétben áll.

Barabás D. De miért?

Vázsonyi: Nincs rá szükség. (Hosszas zaj.)

Széll: Miért vannak a műegyetemi hallgatók százával az udvaron.

Bakonyi: Mert meghalt egy kollégájuk. (Viharos zaj.)

Széll: Hiszen nincs előadás? (Kitör a vihar. Az ellenzék felugrált a padokat veri. Kiáltások: Halottjuk van! Erőse meg! Halottjuk van! Elnök hiába csenget.)

Széll: Ha az ifjak nem akarnak olyat, mely szükségessé teszi a beavatkozást, a rendőrség ott lehet. (Tomboló vihar az ellenzéken. Verik a padokat. Nem hallgatjuk! Ki vele! Pribék! Elnök hiába csenget. Kossuth, Barabás csillapítani igyekezik a kedélyeket: Hallgassuk meg, mit akar. A zaj nem akar csillapulni. A miniszterelnök szavai elvesszenek a zajban. Elnök hiába csenget. A jobboldalról viharos halljuk.)

Elnök: Ülés elején apellált támogatásukra.

Rákosi: Ha elégtételt kapunk, nyugodtak leszünk.

Elnök: Legyenek türelmesek, hallgassák meg a miniszterelnököt. (Nagy zaj az ellenzéken. Nem hallgatjuk, elég volt a beszédből.)

Beöthy: A házszabályokhoz kér szót. (A jobboldalon zajos ellál. Az ellenzéken tapsvihar. Orkánzerű tetszés. Halljuk az elnököt: jobbról. Halljuk Beöthyt: balról. Beöthy is, Széll is állva maradnak.)

Elnök: Beöthy valószínűleg nem tudta, hogy a miniszterelnök már megkezdte beszédét, mert a házszabályok szerint nem lehet szava.

(A vihar ismét kitör. Az ellenzék nem tágit: Halljuk Beöthyt. Jobbról kiabálnak: Igaza van az elnöknek.)

Elnök: Nem adhat szót Beöthynek. (A vihar megújul. Beöthy enged, leül. A miniszterelnök szólni akar. Nem tud. A zaj kitör, a szélsőbalon felugrálnak a képviselők: Nem hallgatjuk! Barabás, Kossuth csillapít. Lengyel, Benedek s többen nem engednek. A szélsőbal nem enged. Elnök hiába csenget. Apponyi nem képes a rendet fenntartani. Az ülést felfüggeszti.)

Tíz perc szünet.

(Szünet alatt mind bent maradnak. Őriási lármá, csoportok verődnek össze. Egyiknél Kossuthot veszik közre az Andrássyak, élénken magyaráznak. Mások csoportban Barabást fogják közre, harmadiknál Tallián csitítja Beöthyt, Bartha Miklóst. A nagy zajból csak egyes szavak hallatszanak:

- Hallgassátok meg Széllt!
- Nem hallgatjuk, eleget hallgattuk!
- Azt sem tudjátok mit akar.
- Hazudni, ismét hazudni.
- Nem törjük a kormányon többé!
- De hallgassátok meg!
- Nem lehet!
- Három halott van!
- Három ártatlan lélek!
- Hóhérok! Pribékek!

A terem közepén Széll Kálmán nagy csoport közt magyaráz valamit élénken. Az őriási zajban csak heves gesztikulálásait lehet kivenni. A folyósókon szintén rendkívül nagy izgatottság. Hasonló jelenetek, mint bent a teremben.)

Elnök: Ülést megnyitja.

Széll: Szólni akar. (Zaj az ellenzéken. Felkiáltások: Rudnayról beszéljen! Mi lesz Rudnayval.) A fiatalság azért jött össze a műegyetemen, hogy értékezzék elhunyt társuk temetéséről. Csakhogy az a kártársuk nem halt meg. A Nemzeti Színház udvarán volt meg a rendőrség. (Viharos zaj az ellenzéken: Mit kerestek ott!) De már nincs egyetlen rendőr sem ott, intézkedett, hogy eltávozzanak. (Nagy zaj. Folytonos kiáltások: Mi van Rudnayval?) Ha a Ház nyugodtabb lesz elfogja mondani véleményét a tegnapi esetről és az ő intézkedéseiről. (Zaj a szélsőbalon. Helyeslés a jobboldalon.)

Visontai Soma: Elmondja az eseteiket a miniszterelnöknek, kinek szerinte minden körülmények között kötelessége elvállalni alantós közéieért a felelősséget és azt nem háríthatja a főkapitányra.

Bakonyi Samu: Rekedt hangon beszéli el a tegnapi nap véres eseményeit, azt, hogy miként akarták letartóztatni. Drámai színekkel ecseteli a vérengzést, de — úgy mond — nem a magunk, de a nép bántalmazása ellen tiltakozunk. Valaki érdemeiket akart felülről szerezni, azért történt ez az embertelenség. (Nagy tetszés.)

Széll Kálmán: Kijelenti, hogy a hír vételekor rögtön elment a főkapitányságra is, de már mikor megtörtént a baj, onnan nem lehetett bele avatkozni. Felakarja olvasni a rendőrség jelentését.

Erre kitör az ellenzéken a vihar:

— Hazugság! Nem hallgatjuk! — ilyen kiáltások hallatszanak.

Elnök hiába csenget. Nessi, Leszkay, Lengyel a padokat verik.

Széll Kálmán a jobboldalhoz fordulva, olvassa a jelentést. Az ellenzék nem tágit, úgy, hogy az elnök kénytelen felfüggeszteni az ülést.

A képviselők a terem közepére tudnak és viharos zajban vitatkoznak.

Szünet után **Széll Kálmán** folytatja beszédét. Tizenkét rendőr megsebesült. A függetlenségi pártok ablakaiból poharakkal dobáltak a rendőrségre. (Zajos ellentmondások.) Lengyel Zoltán a botjával verte a rendőröket.

Lengyel Zoltán: Kardokkal jöttek reám, hát védekeztem.

Széll Kálmán: Ha a rendőrség túllépte határhörét, meg fogja torolni, de nem engedi, hogy a képviselők konventtá legyenek. (Nagy zaj.)

Kossuth Ferenc: A fiatalság nyugodtan tartsa hazafelé, nem kellett volna bántani. Ügyeljünk, mert szükségé lesz még Magyarországnak a fiatalság lelkesedésére. (Viharos taps.)

Lengyel Zoltán: A rendőri jelentés szemtelen hazugság.

Krasznay Ferenc: Elbeszéli a Magyar Színház előtt történteket. Sehoh a világon nincs olyan brutális rendőrség, mint itt, valóságos vad csorda.

Elnök rendreutasítja. (Felkiáltások.) Igaza van.

Krasznay Ferenc: Nem kell megengedni, hogy a főváros belső területén oldalgyárral járjanak. Rudnay már fejére nőtt a miniszterelnöknek. Vagy fékezze meg vagy vonja le a konzekvenciákat. (Taps az ellenzéken.)

Elnök a vitát hátfőre halasztja.

Hogy adóznak az osztráknak?

Kolozsvár, márc. 21.

Amerre járunk, mindenünnen fülünkbe cseng: erősítsük a nemzeti vagyont, zárjuk, kergessük ki azt a mi külföldi. A szép szavak elhangzanak, de a mellett azok, kiknek módjukban van tetteikkel is beszélni, egyenesen odá kényszerítenek bennünket, hogy adófizetői legyünk a külföldnek általában és az osztráknak különösen.

Most ismét egy meglehetősen felháborító esetet hoznak tudomásunkra. A „kalotaszegi erdőipar részvénytársaság” őriási üzleteket csinál évek óta az u. n. *agypattal*.

Ezelőtt a kinek fagyapotr volt szükségük, megkapták magától a részvénytársaságtól.

Most azonban már másképp van. A részvénytársaság összes fagyapot és tojásláda gyártmányait eladta egy *bécsi ügynöknek*. — Egy helybeli egyén, ki már régi vevője a részvénytársaságnak, az idén is kérdést intézett a fagyapot és tojásláda árai iránt és arra a „Kalotaszegi erdőipar r.-t.” részéről a következő választ kapta:

„Tisztelettel értesítjük, hogy tojásláda és fagyapot-gyártmányainkat *Julius Ehrmann* Wien, VII/3, Kaiserstrasse 76. adtuk el, szükséglet esetén kérjük becses rendelmenyét nevezett cégnek közvetlenül feladni.”

Ez tehát egy szelid presszó arra, hogy a bécsi ügynök zsebeit tömjük, mert tudnunk kell, hogy ilyenek gyártmányok előállításával alig néhányan foglalkoznak hazánkban.

Csupán a történeti hűség kedvéért és mint dícséretes dologt említjük meg, hogy az illető kereskedő nem fordult a Kalotaszegi erdőipar r. t. által portált bécsi ügynökhöz, hanem egy másik magyar gyárosnál, Liptó-Szent-Miklósról szerezte be szükségletét, habár drágábban fizette is azt meg, mint a bécsi ügynöknél. De mindenesetre szomorú, hogy Kolozsvárra Liptó-Szent-Miklósról kell hozatni fagyapotot, akkor midőn az Erdélyben gyártják.

Nem óhajjuk most a megérdemelt és megszolgált megrovásban külön is résziesíteni az illető magyar részvénytársaságot. Az előadott tény önmagában hordja azt a bírálatot, melyet legalább is *hazafiatlansággal* jellemezhetünk legjobban.

Elégé függünk úgy is Ausztriától, még az ilyenekben is azoknak adózzunk, kik folyton szívják anyagilag és erkölcsileg erőnket. Mindig és mindenütt — élünkbe tolokodik, gáncsot vet élénk az osztrák és a helyett, hogy az arra hivatottak támogatának bennünket a kizorítás nagy munkájában, még eladnak bennünket nekik: hogy a hasznót ők tegyék zsebre.

Protestáns esély.

A magyar utcazi ref. népiskolában tartatni szokott „Protestáns Esték” — vasárnap március 22-én „Rákóczy emlékünnepepylyel” — záródnak, melynek műsora a következő:

1. Hazádnak rendületlenül. Éneklí a földész dalkör.
2. Rákóczy Ferenczről felolvas I. Irsay József.
3. „Apotheosis” — éneklí a theol. dalkör.
4. — Szavaltat — földész dalköri tag által.
5. Kurucz nóták Éneklí Kónya Kálmán IV. 6. th.
6. Hymusz éneklí a földész dalkör
7. Zárszó — I. Irsay József.
8. Rákóczy induló éneklí a theol. dalkör.

Városi közgyűlés.

— Második nap. —

Kolozsvár, márc. 21.

Tegnap folytatta Kolozsvár város képviselőtestülete közgyűlését.

Egyhanguan öröklék a tárgysorozatnak tegnapi maradt pontjait, melyek között lényegesebb egy sem volt; legalább bővebben egyet sem tárgyaltak.

Az első pont, melytől különben egy kis pikantiát vártunk, a városi közigazgatás megvizsgálására kiküldött bizottság jelentése volt, melyet egyszerű vita nélkül tudomásul vettek.

Győr városnak a tudóvész elleni védekezésnek tárgyában kelt átirata kapcsán a városi főorvos a tudóvész elleni védekezésre nézve terjedelmes javaslatot dolgozott ki, melyet annak idején, a szakosztályi tárgyalások alkalmával részletesen ismertettünk. *Fekete N.* Béla előadása után, *Somody István* szözlött a javaslat ellen, melyet dr. *Bartha János* és *Boross György* védelme után egész terjedelmében elfogadták a kommunális.

A rendőri bejelentési hivatal szervezéséről alkotott szabályrendeletben utólagos pótlások vályván szükségessé, a szabályrendelet szerkesztője: dr. *Hadady Endre* a szükséges pótlások iránt előterjesztést tett, a melyet felszólalás nélkül elfogadtak; valamint elfogadták a szervezeti szabályrendelet 73. §-ának módosítását a tisztviselők működési és helyettesítési pótlékai tárgyában.

Elfogadták a mértékhiitelesítő és közvilágítási ellenőri állás szervezésére vonatkozó tanácsai előterjesztést, míg a gyógy-szertárak engedélyezése után járó díjakról alkotott szabályrendelet tárgyalását a jövő közgyűlésre halasztották.

Szintén vita nélkül mentek át a tanácsnak a Szamos árának a szászfenesi vízvezetéküi gyűjtő-telep mellett lévő szabályozása és a közvágóhidak alatt hulla megsemmisítő és értékesítő telep létesítése iránt tett javaslatait. Ez utóbbi pontnál a tanács és szakosztályok korábbi javaslataikat oda módosították, hogy ellentétben előbbi előterjesztéseikkel, nem küldik Budapestre *Póczy Mihály* városi főmérnököt, hanem a főváros tanácsától kérnek ez irányban felvilágosítást.

A sétatér-utcai hid újrapépítésének kérdésénél fejlődött ki kisebb vita. *Póczy Mihály* főmérnök beierjeszti a hid újrapépítésének tervét és költségvetését, mely 16000 koronáról szól. *Somody István* szükségét látja a Sétatér-utca rendezésének is és így a kettőt egyszerre szeretné keresztüli vitetni, nehogy aztán a hid építése esetleg az utca rendezése elé akadályokat gördítsen. *Somody* felszólalása alapján utasították a tanácsot, hogy miután az utca-rendezés tervezete készen van, a költségvetést készítsen meg és a legközelebbi közgyűlésre töltsék ki tárgyalásra. A hid újrapépítésének tervezetét és költségvetését elfogadták, a végrehajtást azonban a villamossági kérdés eldőltségéig felfüggesztik és a teherforgalmat a hidról elterelik.

A városi két állatorvos annyira el van foglalta teendőivel, hogy szükségessé vált a m. kir. állatorvos segélyének igénybevétele. Ebből kifolyólag a kir. állatorvos napidíjai igen nagy összeget tettek ki, minek következtében a földmívelésügyi miniszterium proponálására a tanács egy egységes: 800 korona évi általányt szabott meg, mihe az állatorvos is meg nyugodott. A tanács ez irányban tett javaslatát a kommunális elfogadta.

A Libugát-utca és a Kereszt-utca rendezési kérdéseinek elintézése után, több apró kérvényi ügyeket tárgyaltak le, miután a közgyűlés esti 5 órákor véget ért.

Előfizetési felhívás.

Az évnegyed közeledtével, azokhoz fordulunk, honnan mi immár ötödik esztendeje az erő, a támogatást kapjuk: Erdély hazafias közönségéhez.

Programmat szokás ilyenkor adni, a nagyhangú ígéretek sem igen maradnak el: mi mindent kifejezzük néhány szóban. Minden becsületes törekvés, minden mi hasznos a közre, ezeken a hasá-bokon támogatóra talál.

De viszont: minden, mi ezzel ellentétben van, szemben talál bennünkkel. Becsületes meggyőződéssel, igaz és nyílt fegyverekkel küzdünk e nemzet függetlenségéért és azokért az elvekért, melyek az országos függetlenségi és 48-as Kossuth-párt kezeibe vannak letéve.

Többet talán nem is kellene mondanunk. Őt esztendő, kicsi idő egy emberéletben, de egy lap életében elég arra, hogy tanusodjék tegyen komoly törekvéseiről és igazságairól.

Az »Ujság« erre törekedett mindig és ebben rejlett az ereje. De, hogy előbbre haladhasson a cél felé: a hazafias közönséghez fordulunk ezután is támogatásért.

Kérjük a közönség szeretetét, partfogását ezutánra is, hogy még nagyobb erővel szolgálhassuk a köz javát és érdekét.

Hazafias tisztelettel

„Ujság” kiadóhivatala.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy óra	2 korona
Negyed évre	6 „
Félévre	12 „

„UJSÁG”

szerkesztősége és kiadóhivatala
Kolozsvárt, Egyetem-utca.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, március 22.

— Az új évnegyed közeledtével az előfizetési díjak könnyebb beküldhetése céljából vidéki előfizetőink részére mai számunkhoz postautalványokat mellékelünk. Kérjük előfizetőinket a díjak mielőbbi szives beküldésére.

— (Lancelot—Fabula) Az „Ujság” tegnapi számában Lancelot álnév alatt hangleltos és bájos kis vers jelent meg a tavaszról, rügyfakadásról. A kedves poemával is megcsesett az a tragédia, mely minden jeles művet kísérni szokott. Egyik olvasónk ugyanis ki akarta sütni, hogy — plágium. Ebbeli állításának igazolásul hivatkozott a B. N. egyik tavalyi számára, melynek „Különfélék” rovatában szórul-szóra ez a vers jelent meg *Fabula* János aláírással, melyről tudni kell, hogy ugyancsak álnév és egyik jeles írónk inkognitóját őrzi. Mi sem volna már most természetesebb, mint hogy irodalmi szokásainkhoz híven, *Fabula* János lenyiterezze Lancelotot, ki viszont bosszút esküdve egy szál kardra állítsa ki Fabulát.

Igy kéne lenni... Csakhogy az a bibi, hogy Lancelot ur olyan közeli viszonyban él *Fabula* János urammal, mely kizárja a páros viaskodást. Vagyis még világosabban szólva *Lancelot* az *Fabula* és *Fabula* meg *Lancelot*.

— (A kolozsvári ifjuság részvétiratai a pesti ifjusághoz.) A kolozsvári ev. ref. theológia ifjusága és az „Egyetemi kör” tegnap részvétirátokat küldöttek a budapesti egyetemi ifjusághoz a tegnapielőtti rendőr-brutális alkalmából. A ref. theológia részvétirata következőleg hangzik:

Kedves Barátaink!

Harag és düh fogott el minannyiunkat, midőn e pillanatban hírül vettük a Pesten történteket. A fájdalom éles nyila járta át ifju szívünket, midőn értesültünk két testvérünk mártír haláláról.

A hatalom durvalelkű pribékeinek fényes munkája é! De azért előre! Föl a küzdelemre! Imáink nyugodalmat kér Istentől e két legújabb vértanura, kitar-tást, erőt és lelkesedést tinektek, kik a magyar ifjuságot oly méltóan képviselik.

Féltre a félelemmel! Ha testben nem is, de lélekben veletek vagyunk.

Előre, mert a vonagló hatalom utolsó rugása e gyalázatos munka, melynek minden csepp vére bosszúért kiált föl az égbe. És mint nehéz átok száll az ő fejükre!

— Nyugalom a holtaknak!

— Harc az élőknek!

— Föl! Itt a győzelem!

A kolozsvári ev. ref. theol. ifjusága nevében: *Megyaszi Mihály*.

— (Gombos Antal meghalt.) Nem régiben irtunk *Gombos Antal* ev. ref. tanító családi tragédiájáról. *Gombos* ugyanis szerelmi féltékenységből előbb feleségét, majd magát megöltte. A sebesülések súlyosok voltak, de nem okoztak azonnali halált. A szerencsétlen házaspárt a szomorú eset óta a Karolina sebészeti osztá-

lyán ápolták. *Gombos Antal* állapota már kezdettől fogva feletté aggasztó volt. A sérülés következtében agyhártyagyulladás kapott. A beteg állapota különösen tegnapelőtt délelőtt fordult nagyon súlyosra. Fellesége értesülvén férje állapotáról, még egyszer beszélni akart férjével. Kivánságának eleget tettek. Férjét hordágyon hozzá szállították, de már ekkor annyira rosszul volt *Gombos Antal*, hogy alig tudtak pár szót váltani. Az éjjel még rosszabbra fordult állapota és tegnap reggeli 5 órákor meghalt.

— (Az iparosok hitelszövetkeze térről) A felszámoló-bizottság egyik tagjától hallottuk, hogy az új leltár és vagyonmérés szerint a helyzet kedvezőbb, mint eddig. A betevők biztosan remélhetik betéteik visszanyerését, ha türelemmel várják a kiszolgáltatás szabályszerű, csendes lebonyolítását s nem tűzik esődbe a felszámolókat, sürgető követeléseikkel. A volt felújító-bizottság részéről, közjegyzői okirat útján felajánlott 220.000 koronát, a felszámoló-bizottság telekönnyvilág első helyen, vagy értékpapírral és készpénzzel biztosította, hogy a betevők igényeit kielégíthesse.

— (Itélet a nagysármási oláhok ügyében.) Annak idején hírt adtunk arról a verekedésről, melynek oka a nagysármási oláhok magyargyűlölete volt. Az oláhok sehogy sem tudtak megbarátkozni az oda-telepített székelekkel és lépten-nyomon éreztették velük ellenszenvüket. Ezen ellenszenvnek adta meg az árát a muli év tavaszán *Szokoloz József* és családja. Az történt ugyanis, hogy mintegy 30 oláh legény a községi kisbíró lakása előtt megleste a hazafelé jövő *Szokoloz Józsefet* és neki esve ütélgelni kezdtek. A megtámadottnak két fia és felesége segélyre sietett, de az oláhok őket is elverték. *Szokoloz József* súlyos sérüléseket szenvedtek és feljelentést tettek az oláh legények ellen. A törvényszék a nemrégiben tartott tárgyalás után, a támadó legények közül hatot 4-4 havi fogságra ítélte. A vádlottak megnyugodtak az ítéletben.

— (Köszönetnyilvánítás.) Mindazoknak az egyesületeknek, intézeteknek, testületeknek, jóbarátoknak és ismerősöknek, kik áldottelműtől, jó férjm halála alkalmával, mely gyászunkat szíves részvétükkel enyhíteni igyekeztek, az egész család nevében hálás köszönetemet fejezem ki. Kolozsvárt, 1903, márc. 20. Özv. *Bíró Gyuláné*.

— (Kolozsvári házasságok.) Kolozsváron az elmúlt héten a következő párok jelentették be házassági szándékukat az anyakönyvi hivatalnál: *Léárd János* és *Demeter Katalin*; *Fodor József* és *Grün Róza*; *Táncs György* és *Zilahy Róza*; *Fukász Kálmán* és *Régi Erzsébet*; *Bugaméry József* és *Dánffy Jolán*; *Pintye László* és *Zilahy Anna*; *Kilin Márton* és *Kilin Zsuzsanna*; *Lónhárt Ignác* és *Gündarát Leopoldine*.

— (Közegészségügyi szakülések.) Az Országos Közegészségügyi Egyesület kolozsvárvidéki osztálya folyó hó 26., 27. és 28-án d. u. 5 órák a Közegészségügyi Intézet (Mikó-utca 1.) tantermében szakulást tart, melynek tárgyai: Erdély nevezetesebb fürdői 1902 ben, 26-án Gróf Béli Ákos: Előszó. Dr. Rigler Gusztáv: A fürdők története és fejlődéséről. Dr. Szádeczky Gyula: A fürdők geológiájáról. 27-én. Dr. Jakabházi Zsigmond: A fürdők hatásáról általában. Dr. Rigler Gusztáv: A fürdők és ásványvizek kezeléséről. Dr. Genersich Gusztáv: A gyógyítás módjai, eszközei és eredményeiről. 28-án. Dr. Filep Gyula: Lakásviszonyokról az erdélyi fürdőkben. Dr. Sárkány Lajos: Az erdélyi fürdők anyagi viszonyairól. Javaslatok: Hozzászólások. Az előadások között és után a fürdők vetített képekben mutattatnak be. — A közönségnek külön is figyelmébe ajánljuk ezeket az előadásokat. Az erdélyi fürdőknek közvetlen tapasztalásokon alapuló, őszinte ismertetése lesz ez, a melyből laikus és orvos egyaránt, teljesen tájékozódhatik azoknak minden előnyös és hátrányos tulajdonságait illetőleg. — Egyrészt éppen azért is tartják a három előadást egymás után következő napokon, hogy az összefüggés annál teljesebb legyen, főképpen azonban abból az okból, hogy az érdeklő fürdőutalpnosoknak és fürdőigazgatóknak is módjában legyen ezt a hasznos ismertetést és kritikát meghallgatni. Hiszen így mindössze 3 napot

helyén eszközöltetik. A polgári egész lóállomány (számár és öszvér is) darabonként megvizsgálandó lévén, a vizsgálat az alábbi helyeken és időben fog megtörténni: A két-helyek és alsóvárosi kerületre 1903. április 7-én reggel 8-tól 12 óráig; a Hunyadi-téren; a belvárosi és hídelvi kerületre (Melegvölgyre és Kardosfalvára is) április 10-én 8-tól 12 óráig; a vágóhid előtti téren; a felsővárosi és monostori kerületre április 11-én reggel 8-tól 12 óráig; a monostori sörház előtti téren.

— (A honi ipar pártolása.) Az EMKE, igazgató-választmányának *Fekete* Gábor ismert indítványa alapján kibocsátott felhívására legutóbb *Bergner* Mór és *Császár* Dávid helyi kereskedők nyújtották be azon hazai iparcikkek jegyzékét, melyeket állandóan raktáron tartanak.

— (Szédelgés könyvöradományokkal.) Egy országos szédelgésről rántotta le a leplet a fővárosi rendőrség. Egy *Schön* Anna nevű rovtól multu, országosan körözött csalónő és *Grünfeld* Izsák szintén körözött egyén a „*Szegény tudójasok felségítésére alakult egylet*” címen a fővárosban egy intézetet nyitottak, melyet szédelgésekre használtak fel, könyvöradományokat gyűjtve az ország minden részéből. Mintegy 200 ember állott a vidék nagyobb városaiban szolgálatukra, kiket ketten között a központból igazgattak. Működésük azonban nemcsak eddig terjedt. Papi ruhába öltöztek s magukat különféle hamis okmányokkal igazolván, bekalandozták az egész országot, afrikai misszióikra könyvöradományokat gyűjtve. A szédelgésnek nyomára a véletlen vezetett. Tegnapi délután két detektívnek feltűnt a Károly-körútról a Kerepesi-ut felé haladó villamoson két pap, kik szótlanul egymás mellett ültek és a kalauztól francia nyelven kértek jegyet. A detektívek a gyanús papokat figyelni kezdték, a mit azok észrevettek s a legközelebbi megállóhelyen leszállottak. A detektívek utánuk szöttek és a Népszínház tájékán utolérve, igazolásra szólították őket fel. Eleinte haboztak és franciául kezdtek beszélni, mintha magyarul nem tudnának; miután azonban magukat igazolni nem tudták, a detektívek bekisérték a VII. kerületi kapitányságra, hol az ügyeletes rendőrszűréselő felismerte bennük a két veszedelmes csalót és levetette róluk a papi ruhát. Megmotozták alkalmával halomszámba kerültek elő a csuha alól a különféle hamis okmányok. A rendőrség Grünfeldék irodahelyiségében az Alföldi-utca 3. és a Kender utca 8. szám alatt kutatást tartott és lefoglalta leveleiket és irományaikat, melyek után következtetve, a kicsalt összeg több százezer koronára tehető. A két letartóztatott csaló konokul tagad mindent.

— (Tűz a gyufagyárban.) A Reiter féle gyufagyárban rövid időn belül már másodszor ütött ki a munkások vigyázatlansága következtében tűz és jellemző, hogy mind a két esetben a szarítókamrában. A rendőrségről azonnal intézkedtek és csakhamar kivonult Péter Kálmán rendőrbiztos ötdömágával a tűz színhelyére; vele egyidejűleg kivonultak a tűzoltók és mentők is. A gyorsan alkalmazott segítséggel sikerült a tüzet rövid idő alatt lokalizálni s így az semmi komolyabb következménnyel nem járt. A rendőrség eljárását indított ez irányban, hogy kit terhel a felelősség a tűz kintésére.

— (Az ítélet elől a halálba.) Megrendítő eset hírt vesszük Eszékről. E hó 20-án délelőtt közvetlen az ítélet kihirdetése előtt öngyilkosságot követett el Sedely István, a bukkott topinjai takarékpénztár elnöke. Sedely sikkeszáttással volt vádolva és hétfő óta tárgyalást a bankbukás ügyét. Az elikkasztott összeg 40000 koronát tesz ki.

— (Értesítés.) A kolozsvári ev. ref. egyház képviselője f. évi március hó 22-én (vasárnap) d. e. 11 órakor a farkas-utcai hivatalos helyiségben, rendes közgyűlést tart. Tárgyak: 1. Az 1902. évi egyházi számadások megvizsgálása. 2. Az 1903. évi egyházi adókövetés bemutatása. 3. A lelkesi körök kikérítése. 4. A presbiterium egyhármad részben való megújítása. 5. Egyháztanácsi előterjesztések.

— (Pisztoly a kályhában.) Tegnap a déli órákban nagy népcsoportok ottokozt a Mátyás király-téren az a pisztolylovás, mely a Szathmáry-féle házban elhangzott. A rendőrség, melyet sietve értesítettek a lövésről, rosszat sejtve, azonnal kivonult. Azonban szerencsére csak véletlen volt az egész dolog, mely semmiféle következménnyel nem járt, csupán a kályhát vetette szét a lövés. Ugyanis — eddig még ismeretlen módon — pisztoly került a kályhába, mely hatalmas hangon elsült és szétvetette a kályhát. A rendőrség megindította a pisztoly kályhába kerülésének módja iránt az eljárást.

— (Baleset munkaközben.) Máncs János 16 éves mérszorosinas tegnap délelőtt gazdájá megbízásából segédkezett egy sertés levágásánál. Azonban olyan szerencsétlenül tartotta kezét az állat lefogására, hogy jobb keze mutatódja a sertés szájába került. A vergődő állat kinjában beleharapott Máncs János ujjába, a melyen az a harapás következtében súlyos sérülést szenvedett és alighanem ujjja elvesztésével adja meg az árát vigyázatlanságának.

— (Szabászati szaktanfolyam.) A folyó évi február hó 11-től e hó 18-ig bezárólag városunkban rendezett cipész szabászati 3-ik tanfolyam szerdán lett ünnepélyesen befejezve. A záróünnepélyre leérkezett volt a cipész-tanfolyamok országos felügyeletével megbízott Kraszófi János miniszteri kiküldött is, a ki a hallgatók által készített rajzok, szabásminták és a szerzett tanulmányok alapján készített kész cipők kiállításá felett legnagyobb elismerését fejezte ki. Az elért eredmények dicsőségéből a hallgatók buzgólkodnak kívül az előadó Lengyel Károlyt illeti az oroszlanrészt. A ünnepségen a kerek és iparkamrát Balázs

Gyula jegyző képviselte és tekintélyes számmal vettek részt a szakiparosok is.

— (Az Erdélyrészi Gépész és Gépkezelő Egyesület.) Ily címen körülbelül egy éve alakult Kolozsváron egy egyesület, mely céljait tűzte ki tagjainak szakmunkavégzését fejleszteni; azokat minden módon segíteni és esetleg álláshoz juttatni. — Az egyesület rövid egy évi működése alatt már számtalan esetben tett tagjainak egy gépek technikai ismeretése, mint más irányú gyakorlati kiképzés által szolgálatokat. Az egyesület irodahelyiségét a napokban a Berde Mózes-utca 5. szám alá helyezte át.

— Mindenki tudja, hogy a Mauthner-féle impregnált takarmánypomágy a legnagyobb termést adja, hogy konyhakerti magvaiból a legjobb főzőlék és zöldség terem és hogy virágmagvaiból fakad a leg szebb virág. Szóval a Mauthner-féle magvak a legjobbak, készletei a legnagyobbak és árai igen olcsók.

— Orvosi körökben már rég ismert tény, hogy a *Ferencz József keserűvíz* valamennyi hasonló vizet, tőrös hashajtó hatása és emilitésre méltó kellemes ízével fogva, már kis adagban is telemesen felülmulja. Kérjünk határozottan Ferenc József keserűvizet.

— A monostori sörcsarnok mátló fogva megnyitlik és mindennap délelőtt kitűnő reggeli, friss csapolású sör, délután és este hideg és meleg ételek, házilag kezelt borok lesznek kaphatók. Ajánljuk Pap János, a sörcsarnok új bérletét a kirándulók figyelmébe.

— Csodálatos azon eredmény, melyet a t. hölgyek a Balassa-féle valódi angol ugrorkatej használatával állat elérnek. Néhány nap után eltűnt az arcbőrrel sepről, pattanást és egyéb bőrbaj, kisimítja a ráncokat és redőket, az arcbőrűt üdvé, finomra varázsolja. A párizsi és bécsi kiállításokon kitüntetett szer, mely rövidesen nálunk is, mint Angolországban az összes szépítőszereket kiszorítja. Egy üveg ára 2 korona, hozzávaló valódi ugrorkaszappan 1 korona és puder 1 korona 20 fillér és 2 korona. Postán küldi Balassa K. gyógyszer-tára Temesvár. Kapható minden gyógyszer-tárban.

SZÍNHÁZ.

Színházi műsor:

Vasárnap: d. u. Fenn az ernyő, nincsen kas. (Ifj. előadás X.)

Vasárnap: este Bob herceg. (b. 151. sz.)

* Bob herceg. Bevonult hát a mi színházunkba is a pajkos, szerelmisszívő és kétkelő Bob herceg és konstátálhatjuk, hogy elég kedvező anspiciumok között kezdte meg hódítását. Telt ház, türelmetlen és dühöngő karzat, alkalmi vers minden üő és állóhely tulajdonosának, ez a nézőtér külső képe. Talán szembe helyezkedünk a közvéleménnyel, de bizony nem látjuk igazolva azt az országos lármát, a melyet felidézett. A librettó meglehetősen gyenge és ócska élecek gyűjteménye. A zene hangulatos, néhol poetikus, sok helyütt ismerős. Tehetséges dilettáns zeneszerző invenciózus munkája. — A címszerepet *Szabó* Mariska játszotta általános tetszés mellett, szépen énekelt, pazar és izléses toleltojei feltűnést kellettek. A zenekarból két hatalmas virágkosarat nyújtottak fel neki. A másik fő női szerepet: *Garzó* Adél énekelte szépen és tudással. Kassai, Vécsei, Mátrai játszották a nagyobb férfi szerepeket és különösen az első folyton derűltésben tartotta a közönséget. A kisebb szerepekben: Váradiné, Hegedűs Szerafin, Szegő, Ligeti és Dezséri játszottak. Egyes komikusok és karadalsok nagyon *alakítottak*, a jóízű rovasára. A karzat üvöltött és dühöngött, az intelligens közönség bosszankodott. (—g.)

Monna Vanna.

Miként annak idején Cyrano de Bergerac: azonképpen járja be ujjában — vagy két esztendő óta — Európa színpadjait a Maeterlinck óriás poemája: a Monna Vanna. Tetszés és taps, lelkesedés és gyönyörűség kíséri mindenfelé ezt a hatalmas darabot. Az emberek vitatkoznak a Prinzi-vallé különös kivánságán. Az erkölcs szent nevében is megütözköznek rajta a képmutatók. De a kik a nagy költeményekben nem keresnek hétköznapi motívumokat, a kik felül tudnak emelkedni a filiszterhangulaton, megértik még a Prinzi-vallé különös kódását is. Mi is láttuk Kolozsvárott a Monna Vannát. Az előadásról ismételtén elmondottuk véleményünket, a kolozsvári Monna Vanna tetszett is a közönségnek, hiszen Tólvölgyi Margit jeles művésznő, disze a kolozsvári színháznak. És mégis az a kívánságunk, hogy lássuk a budapesti Monna Vannát. Márkus Emilia a Monna Vanna szerepében csodát mivelt, lázba hozta a fővárost és lázba hozza egymás után a vidék városait. Az egész ország tapsol ennek a szerepnek, gyönyörködik ebben az alkotásban, a mely nagyobb, külön, szenzációsabb, mint az első Monna Vanna: az alak modelje, Leblanc asszony, a Maeterlinck felesége. És a miben a főváros és az egész ország gyönyörködik: ezt a gyönyörűséget kívánjuk Kolozsvár részére is. Vendégszerzés van most elég a kolozsvári nemzeti színházban, de többnyire csak operettegyönyörűség és nem ama tiszta forrás az élvezetnek, a melyet a drámai művészet, az igazi költséget nyújt. A kolozsvári közönségnek kevés a része a nagy színházi szendációkban. A kolozsvári közönség megérdemelne tehát, ha Megyeri direktor abban a nagy szenzációban részesítené, hogy lehozza Márkus Emiliát, ezt a ragyogó, nagy asszonyt, a legszebb, a legnagyobb, a legcsodásabb Monna Vannát, a kit, ha Maeterlinck ismerne, újabb, nagy poemákra lelkesülne tőle. (f. j.)

MŰVÉSZET.

(Hangverseny Bánffy György hátrahagyott műveiből.) A Szent-György szoborbizottság tegnap délután ülést tartott, melyen jelen voltak: *Haller* Károly dr. miniszteri tanácsos, *Palkovics* József altábornok, *Borsay* Samu karmester, özv. *Lengyel* Dánielné, *Wermescher* Györgyné, *Salamon* Antal városi tanácsos, *Tanács* József gyógyszerész, *Kuszkó* István hírlapíró, dr. *Papp* József ügyvéd, szerkesztő, *Vessényi* Béla hírlapíró és *Boros* György. *Haller* Károly elnök bejelenti, hogy a Szt.-György-szobor öntés alatt van és így afelállítás költségeiről gondoskodni kell és e célra legjobb volna hangversenyt rendezni. Indítványozza, hogy Bánffy György, a közszélt főúri zeneszerző műveiből egy hangverseny rendeztessék. Ugyancsak az Erzsébet sétaut javára is egy hangverseny tartatik. Megállapították, hogy az egyik hangverseny március hó 27-én, a másik április hó 4-én lesz a vármegyeház nagyertermében, a honvéd-zenekar közreműködésével.

A hangversenyek műsora a következő: 1. Ballet-előjáték, előadja a honvédzenekar. 2. Felolvasás és Bánffy György zenei költsézetének méltatása. 3. „A gyűlés” népszínműből négdalgyűveg, előadja a polgári dalkör Papp Márton karnagy vezetése mellett. 4. Nagy ábránd, fekete hajó (Gólya király c. operettéből) előadja a honvédzenekar. 5. Népdalok, éneklő Sugár Aranka a honvédzenekar kísérete mellett. 6. Keringőmelodiák, egyveleg, összerakította Borsay S. karnagy, ki az összes művek hangszerelését végezte és előadja a honvédzenekar. A bizottság felkéri közreműködésre báró Bánffy Albertné a zeneszerző szőrnőjét. A Szent György-szoborra más uton is megindítják az akciót és pedig gyűjtőleveket bocsátanak ki.

Táviratok

— Fővárosi és vidéki tudósítónktól. —

Kormányválság.

Budapest, március 21.

Déltűn rendkívüli minisztertanács volt. Széltében válsághírek keringenek. Ellenzéken általában a nézet, hogy *Széll* megbukott. Állítólag *Széll* ki is jelentette egy képviselőnek: megdölgeltem már a dolgokat. A miniszterelnökök a Lloyd-klubban este nagy ovációkkal fogadták. Ennek híre eljutott az ellenzékhez, akik azt mondják: szép temetést rendez a kormány párt *Széll*nek. Bánffynak is így tapsoltak bukása előtt.

A mai nap a politikai válság a legteljesebb mértékben kitört.

A mai tüntetések.

Kolozsvár, márc. 21.

— Express tudósítás. —

Az egyetemen, a főváros utcáin és a parlament előtt ma olyan mozgalmas élet volt, mint a melyhez hasonlót csak a védő-vita alkalmával láttunk. Ugy látszik, hogy a katonai javaslatok elleni erős mozgalom a telőpontját érte el. Az egyetemi ifjúság sorompóbalépése megadta a mozgalomnak a megfelelő jelet.

Az egyetemen már korán reggel a legnagyobb élénkség uralkodott. Nyolc órakor már mintegy ezer egyetemi hallgató szorongott az aulában.

Időközben megérkeztek *Nessi*, *Lovász*, *Ráth* és *Papp* Zoltán képviselők, akik gyűjtő beszédekben ígérték meg az ifjúságnak, hogy elégtételt fognak szerezni részükre.

Nessi egyttal tudatta, hogy a miniszterelnök hajlandó egy husz tagu diákküldöttséget fogadni.

— Mindnyájan elmegyünk, kiáltozták ezer torokból.

Es az egyetemi-téren mintegy kétezer egyetemi hallgató azonnal sorrendbe állott. Féltilkor elindult a menet, melynek élén *Nessi*, *Lovász*, *Ráth* és *Papp* képviselők haladtak. — Elő három hatalmas fekete zászlót vittek.

A menet az egész uton a parlamentig a legnagyobb rendben haladt. „Abeng” vagy más sértő kiáltás egyáltalában nem hallatszott. Igazán impozáns és megható volt a gyászunk néma megnyilatkozása. Az egész utvonalon rendőrség nem volt látható. Csak a parlament előtt volt nagy rendőri készenlét. Az ifjúság négyoszlopi csoportban helyet foglalt a hatalmas téren és egy 20 tagu diákküldöttség *Nessi* Pál képviselő és *Hoffmann* Ottó egyetemi hallgató vezetésével ment *Széll* Kálmánhoz.

Nessi bemutatatta a miniszterelnöknek a küldöttség tagjait, mire *Hoffmann* Ottó adta elő az ifjúság panaszait.

— A főistennek, *Kossuth* Lajosnak sirjától jöttünk, — ugymond — a temetőben voltunk imádkozni és kifejezést adni hazafiai fájdalomunknak. Ekkor minden ok nélkül ránk támadt a rendőrség, belelovagolt sorainkba, szurt, vágott és ledöfött

mindenkit. Elégtételt kérünk ezért a hallatlan brutalitásokért.

Széll Kálmán nagyon lagymatag választ adott. Kijelentette, hogy érti az ifjúság igazgatóságát, de a rendőrségnek a feladata a rendet fenntartani. Erre felkérte a miniszterelnök a küldöttség egyes tagjait, hogy adják elő a történeteket. Egyszerre többen is beszéltek és valóságos vitaközlés keletkezett a miniszterelnök és az ifjak között. Időközben a teremben sok képviselő is megjelent, köztük *Kossuth* Ferenc is.

Az ifjak becsületszavukat adták a miniszterelnöknek, hogy semmi olyat nem tettek, a mi okot adhatott volna a rendőrség beavatkozására. *Széll* Kálmán végre megunt a hosszas pourpaziert és azt mondta, vonuljanak békésen haza, a panaszokat majd megvizsgálja.

Erre előlépett *Melha* technikus és állatános meglepetésre ezt mondta Széllnek: — Mi a miniszterelnök válaszával nem vagyunk megelégedve. Lemegyünk társainkhoz és elfogjuk mondani, hogy hiába jártunk itt. Ezek után nem állunk jót a következményekről.

Széll Kálmán erre dűthöl izgatottan válaszolt.

— Más választ nem adhatok, mint vizsgálatot fogok indítani.

Az egyetemi hallgatók zajongással fogadták Széllnek ezt a kijelentését és az igazgatóság a teremben tetőfokra hágott.

Most előlépett *Kossuth* Ferenc és így szólott:

Mint képviselő szólok Magyarországot alkotmányos miniszterelnökéhez, Magyarország, mely jogállam volt mindig, nem lehet rendőrállam. Hozzád, mint szabadságszerető emberhez szól az, aki maga is 44 éven át szenvedett a szabadságért. A rendőrség fizetett szolgálja az államnak és nem azért van, hogy rendetlenséget csináljon. A tegnapi brutalitást meg kell torolni. Ezután érdekes és izgatott jelenet következett.

Lengyel Zoltán, midőn *Széll* Kálmán *Kossuth*nak is azt felelte, hogy majd megvizsgálja a dolgot, odakiáltotta a miniszterelnöknek:

— Akkor nem állok jót a forradalomért!

Erre a miniszterelnök és *Lengyel* Zoltán között heves szóváltás keletkezett, a mi a jelenlévőkre igen kínos benyomást tett. A szóváltásnak azzal szakadt vége, hogy *Széll* Kálmán — sarkon fordult és a szobájába ment.

Az egyetemi hallgatók erre izgatott hangulatban eltávoztak, miközben mondogatták, hogy kár volt idejönni.

Esti tüntetések.

A köruton hullámszik a nép. A Király-utca sarkán este fél 10 órakor szemben találkozott *Barabás* Bélával. Riadó élénzés tört ki. Körülfogták és hallani óhajtották. Néhány perc alatt ezekre menő tömeg verődött össze. *Barabást* felkapták a vállaikra és rövid beszédet mondott:

„Fiatal barátaim! Mi megvédünk benneteket, de tartózkodjatok minden tüntetéstől, mely rendőri beavatkozást igényelne. Mert mi Széllnek becsületszavunkra jelentettük ki, hogy az ifjúság nem fog zavarogni.”

Tomboló élénzés mellett elkiérték *Barabást* a függetlenségi pártkörbe.

Az uton vagy huszezerre szaporodott a tömeg. A kör kapuja előtt újból vállukra emelték *Barabást* és felvitték a körhelyiségbe. Azután szép csendben szétoszlott a tömeg.

Rudnay főkapitány lemondott.

Budapest, márc. 21. (é. 12 ó.) Hir szerint Rudnay Béla főkapitány ma beadta a miniszterelnökhöz lemondását.

Az egyetemi polgárok határozata.

Budapest, márc. 21. (érk. 12 ó.) Az egyetemi polgárok ma déltűn hat órakor a műegyetem udvarán gyűlést tartottak, a melyen *Lovász* Márton képviselő és *Hoffmann* Ottó, egyetemi hallgató beszédei után elhatározták, hogy nem hagynak fel a tüntetéssel, mig teljes elégtételt nem kapnak. Követelik az osztrák lobogónak Magyarországot területéről való kitiltását; a hadseregben a német nyelv eltörlését.

Esti felhétkor zárt négyes sorokban *Kossuth* Ferenc lakásához vonultak, a hol az ifjúság nevében *Hoffmann* Ottó üdvözölte a képviselőt, ki megnyugtatta az ifjúsá-

got, hogy az ellenzék nem fogja őket elhagyni és felkérte őket, hogy minden rendzavarást kerülve, oszlojanak széjjel.

Az ifjúság erre, követve *Kossuth* tanácsát, szétoszlott.

Az utcák ugyan népesek, de tüntetés seholsem fordult elő. Rendőrök nem mutatkoznak.

A rendőrkard halottja.

Budapest, márc. 21. (érk. 11 ó.) A tegnapi vérengzés szerencsétlen áldozatát nem *Feldmann*, hanem *Neumann* Fülöpnek hívják.

Budapesti gabonatözsde.

Készáruüzlet csekély forgalom mellett változatlan.

Határidőüzletben gyenge a forgalom. Jegyeztetett:

Buza apr.	746—47
Buza okt.	741—42
Rozs apr.	6.66—67
Zab apr.	5.98—99
Tengeri májusra	6.11—12
Tengeri júniusra	6.19—20

Felelős szerkesztő:

Dr. PAPP JÓZSEF.

Laptulajdonos:

GOMBOS FERENCZ.

NYILTTÉR*.

Az Erdélyi Bank

és Takarékpénztár

Résztvénytársaság

Kolozsvár, Mátyás királytér 32. sz.,

Jelzálogos törlesztéses kölcsönöket nyújt

10, 20, 30, 40 és 50 évi időtartamra

a kolozsvári kész- és építendő házakra és vidéki földbirtokokra a legmértányosabb tételek mellett.

Konvertál más meglevő törlesztéses, avagy váltókon alapuló reálkölcsönöket mérsékeltebb tételek mellett.

A kölcsönök készpénzben (tehát nem záloglevelekben) folyósíttatnak; a lebonyolítás a lehető legrövidebb idő alatt történik.

Prospektusok és kérvényminták az intézet hivatalos helyiségeiben díjmentesen beszerezhetők.

Bármily felvilágosítással készségesen szolgál

az igazgatóság.

N.é.közönséghez!

Van szerencsém helybeli és vidéki t. megrendelőim tudomására hozni, hogy raktáromat a legujabb hazai és külföldi szövetekkel ujonnan felszereltem, melynek megtekintésére tisztelettel meghívom.

Vidékre mintákkal is szolgálók.

Sá m s o n J a k a b

uri szabósága 1—10

Kolozsvárt, Egyetem-utca 2.

Boston kurzus.

Tekintettel a több oldalról megnyilvánult érdeklődésre tisztelettel tudatom a közönséggel, hogy felnőttek részére is tartok

Boston kurzust.

E tárgyban déli 12—2 óra közt értekezhetni alólirottal a New-York szállodában.

Tisztelettel:

Zigler József,

táncitanító.

ŐSZI ALBERT

ékszerész- és órás-üzletében Kolozsvár, Wessélyi M.-utca (Hid-u.) 2-ik sz.

(Csizhegyi fényképészetével szemben.) Jutányos árak, alkalmi vételek. Minden eszaka vágó tárgyak javítását jótállás mellett elvállalok. — Aranyat vesz és becsérel. 1289. 319-365 Szolid kiszolgálás! 61—?

Világ-Panoráma

Kolozsvárt, Szentegyház-utca 1/a.
Mindennap nyitva (vasár- és ünnepnapon) is reggel
9-től este 10-ig. 1886-69-

Csak 4 napig.

1903. márc. 22-től márc. 25-ig

Kassáról Markusevára.

Grand
Prix a legnagyobb kiállítás.

A magyar királyi államvasutak

gépgyárának vezérigazgatók

Budapest, V. kerület, Váci-körút 32. szám.

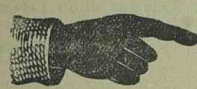
Ajánlja a magyar királyi államvasutak gépgyárában készült 4, 6, 8, 10 és 12 lóerejű gőzcséplőkészleteit, 14, 16 és 20 lóerejű **COMPOUND-LOKOMOBILJAIT** és végre

„MILLENNIUM”

2272 2-10

Kizárólagos képviselő: Wessel Leó, Kolozsvár, New-York szálloda.

legújabb szerkezetű fűkaszaló-, marokrakó- és kéve-
kötő-aratógépeit, továbbá acélöntésű ekefővel ellátott
ekéit és egyéb mezőgazdasági eszközeit.

Olesó áraink kizárnak minden versenyt!

Tartós
női bőrczipő
strapára
Párja Ft. **2.25**

Erős
női fűzősczipő
Párja
Ft. **2.90**

Kiváló jó
női gombos
czipő
Párja Ft. **3.50**

Elegáns
női fél czipő
fekete és barna
Párja Ft. **2.—**

Divatos női
kereszt-csattos
fekete és barna
Ft. **2.25** feljebb

Kényelmes női
utcai bőrczipő
Párja
Ft. **1.30**

Divatos szürke
női fél czipő
Párja
Ft. **2.50**

Kneip Sandal
minden
nagyságban
barna bőr leg-
olesóbb árban.

Női, férfi és
gyermek
szürke Drill
félczipő
65 kr. feljebb.

Tartós férfi
vixbőr betétes
strapára
Párja Ft. **2.40**

Bakancsok
nagyon tartós
minőségben
Párja Ft. **2.90**

Elegáns férfi
vixbőrű
fűzős czipő
Párja Ft. **3.—**

Divatos barna
borjú bőr férfi
fűzős czipő
Párja Ft. **4.50**

Tartós vix
férfi fél czipő
Párja
Ft. **2.50**

Tartós
fiú cugos cipő
Párja
Ft. **2.25** felj.

Divatos
fiú fűzős cipő
strapára
Párja **2-től** felj.

Gyermek
fűzős bőrczipő
Párja
90 kr. feljebb

Gyermek
gombos bőrczipő
Párja
Ft. **1.—** feljebb

HONI IPAR

„TURUL”

czipőgyár részvénytársaság
raktára Mátyás király-tér 12.

2304 2-20

15000 pár czipő
készül hetenként
a gyár telepén
TEMESVÁROTT.

Világrendszerű
„GOODYEAR”
czipők
elegáns kivitelben.

Telefonszám 399

Tűzifa.

Stern József liszt, fűszer és
tűzifa kereskedő

Wesselényi Miklós-utca 12. szám.

Ajánlja legjobb minőségű többféle
tűzifáját Waggon és ölszármra, vala-
mint vágott fát métermázsra számra

olesó árban

házhoz szállítva, pontos méret felelősség
mellett, viszont elárúsítóknak megfelelő
árendemény.

2292 5-30

H

ollay István

építész-vállalkozó

Ajánlja magát a n.

é. helyi és vidéki

építtetők

figyelmébe.

o Irodája : o

Kolozsvárt,

Dézma-u. 10.

Jelszava : „Olesó árért, jó munkát.”

2194 12-15

Van szerencsém a n. érdemű közönség becses figyel-
mét a Wesselényi Miklós-utca és Szép-utca
sarkán 1. szám alatti

Műszerész és Műlakatos

üzletemre

felhívni, hol készítek mindennemű lakatos munkákat,
jelesen: lépcső-, sín- és balkonokat bármilyen kivitel-
ben, továbbá testegyenítő gépek, vizsgáló asz-
talok, irrigátor állványokat, mindennemű orvosi
sebész-eszközöket, műlábakat és járó-gépeket
a legjobb kivitelben, felelősség és jutányos árak
mellett. Elvállalok mindenféle szakmába vágó javítá-
sokat és pedig biciklit javításokat is, gyorsan és
pontosan.

Ezen most megnyitott új műhelyemet becses pártfo-
gásába ajánlva maradok

kiváló tisztelettel

2218 6-10

Fukász Árpád,
műszerész és lakatos mester.

EUMANN M.
cs. és kir. udv. szállító

Kolozsvárt,
Mátyás király-tér

Tavaszi újdonságok

férfi-, fiú-, gyermek-
és
leányka-ruhákban.

Képes árjegyzék ingyen.

EUMANN M.
cs. és kir. udv. szállító

Kolozsvárt,
Mátyás király-tér

Tavaszi újdonságok

férfi-, fiú-, gyermek-
és
leányka-ruhákban.

Képes árjegyzék ingyen.

EUMANN M.
cs. és kir. udv. szállító

Kolozsvárt,
Mátyás király-tér

Tavaszi újdonságok

férfi-, fiú-, gyermek-
és
leányka-ruhákban.

Képes árjegyzék ingyen.

Uj! Figyelem! Uj!

Koller József

műköszörős

Kolozsvár, Széchenyi-tér 39. szám.

Van szerencsém a t. cz. közönség becses figyelmébe ajánlani, hogy egy **homorú és precíz műköszörűdét** nyitottam. — Dus választóruka raktár mindenemű **aczelárúkbán**, u. m. ollók, borotvák, kések stb. — Elvállalok mindenféle javításokat, továbbá szállások, vendéglősök és magánosok részére kések és konyhaszabók kiélesítését és tisztítását.

Több évi külföldön gyűjtött tapasztalataim folytán hirnevét szereztem és ma azon kellemes helyzetben vagyok, hogy igen tisztelt megrendelőim minden igényének megfelelek, ennélfogva műköszörűdömet legméltóbban ajánlom és a nagyérdemű közönség pártfogását kérem

Tisztelettel

2301. 2-14.

KOLLER JÓZSEF.

Uj hentes és mészáros üzlet.

Jff. Dali Mihály hentes és mészáros mester.

Ajánlja üzleit a n. é. közönség pártfogásába

Üzlethelyiség:

Mátyás kir. ály-utca

Özv. Donogány Gergelyné házában.

2257 6-10

HERMANN E. Kolozsvár, Egyetem u. 6. (Vikol-féle ház.)

Ajánlom nagy választékban levő családi varrógépeimet, u. m.: amerikai Wheler & Wilson, Manufacturing Co., New-York, Singer, Karikahajós és Viharing, melyek himző készülékkel vannak ellátva és a varrásnál a legfinomabb hatástól a legvastagabb szövétig is használhatók, ugyintén raktáron tartok legjobb, erős, iparosok részére való varrógépeket, úgy mint a híres amerikai Wheler & Wilson D. 12. eredeti Hove C., Minerva C. Karikahajós, Central Bobin, Cylinder stb. stb., cipészek, eszmadriák, szabók, szíjgyártók, katonaság részére.

szére. — A varrógépeim gyorsaságuk és tartósság, ugyanígy, hogy bármelyik gépet 10 évi felelősséget vállalok. Varrógép és kerékpár alkatrészek kaphatók. Javításokat gyorsan és olcsón eszközölök. — A varrógépek kedvezményes heti vagy havi részletfizetés mellett is vásárolhatók.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri

Hermann E.

2290 4-8 varrógép nagyraktáros, Egyetem-u. 6.

A híres és közkedveltségnek örvendő K-Imperi

„RÉPÁTI” Savanyuvíz

a mai naptól kezdve közvetlenül a forrástól

egészen friss töltésben kerül forgalomba.

Dr. Lengyel Béla m. kir. egyetemi tanár szakvéleménye a következő: A k-imperi „Répáti” forrás oly kitűnő égvényes savanyuvizet szolgáltat, mely úgy szerencsés összetétele, mint rendkívül dúsz szénásványtartalma folytán megérdemli, hogy a maga nemében a legkitűnőbbek egyikének tekintessék s mint ilyen, a megfelelő méltóságban részesüljön.

Purjesz Zsigmond dr. prof., a köve tkezőkép nyilatkozik: „Bizonyítom, hogy a „Répáti” savanyuvizet a nyakharták hurutos bántalmait ellen ismételve jó sikerrel alkalmaztam.”

Dr. Hankó Vilmos tanár, az E. E. balneológiai oszt. titkára e vízzel így vélekedik: „A „Répáti” viz nemcsak mint élvezeti víz kitűnő, hanem mint gyógyító ital is megbecsülhetetlen s a Csehországból hozott drága rondorfi vízzel minden tekintetben versenyez.”

Mindig friss töltésben kapható

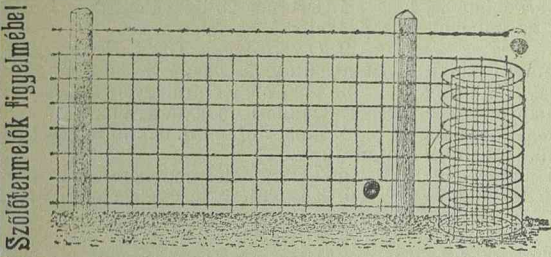
kolozsvári főraktárosunk: Deutsch Lipót Széchenyi-tér 9.

a fűszerkereskedésekben és vendéglőkben.

Telefon 485. sz.

„Répáti” forrás kezelősége.

Bámulatorosan olesó kerítések!

Haidekker Sándor sodronyszövet-, fonat- és kerítés-gyára

Budapest, VIII. kerület, Üllői-ut 48. szám: Ajánlja kizárólagosan szabadalmazott

HUNGÁRIA sodronyfonatát, mint a legszélsebb és legolcsóbb kerítési anyagot,

mely előnye inél fogva felülmul minden eddig alkalmazott sodronykerítést. Ezen, a szőlő és mezőgazdaságra nézve rendkívül fontos találmány előnye: olcsóság: 1 méter magasságú tekercsekben a következő áron kapható.

Horganyozott vas-sodronyból (nem kell befesteni):

körülbelül 5 centiméter lyukbősséggel:

Sodronyvastagság: 1-2 1-4 1-6 1-8 2-00 milliméter

Ár méterenkint: 40 45 55 60 65 fillér.

körülbelül 3x5 cm. hosszúságú lyukbősséggel:

Sodronyvastagság: 1-2 1-4 1-6 1-8 2-00 mméter

Ár méterenkint: 50 60 70 80 95 fillér.

Célszerűség: A fonat elegendő sűrű lévén, még apró baromfi áthatolását is megakadályozza; felső és alsó szélei pedig tüskések, tehát az átmenést megnehezíti. A fonat csavart szálai — mint vékony sodronytekercsek — a kerítés hosszirányában futnak, mi által nagy az ellenálló képessége; a keresztirányú pedig hullámosak, a szálak összekuszálása tehát ki van zárva.

Könnyű kezelés: Kézszel meghuzva egyszerűen a faducokhoz szegve, horganyozott keltős szeggekkel, a fonat sima és feszes marad. Nagy előnye a fonat feszessége, a mi lehetővé teszi azt, hogy a fonat bármikor ismét leszedhető és más helyen ismét felerősíthető. A fonat összekuszálódása ki van zárva. — Feszítő-sodronyok, csavarok stb. alkalmazása fölösleges. A fonat fölött egy-két sor tüskés sodronyt alkalmazva, a kerítés tetszés szerint megerősíthető. — Tüskés sodrony ára méterenkint 6 fillér.

Számos elismerő-levelet áll rendelkezésre.

Továbbá gyárt és szállít: közönséges gép- és kézi sodronyfonatokat mindenféle célra, csinos és erős kivitelű kapukat és ajtókat, valamint nyaraló-, park- és erdőkerítések vaskerítés sodronyfonatát és kovácsolt vasból. Föld- és kavicsrostákat, magtárolóakrostélyokat, ökör-szárkoszárakat, szikrafogókat, szőlőbogyózó-rostákat, borszűrőket, cséplőgépekbe való gabonaosztályozó-hengereket stb.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Jutányos, pontos és gyors kiszolgálás.

2299 2-12

Az első kötet most jelent meg!!!

Egyetemes Irodalomtörténet

Tudományos irodalmunk legjelesebb képviselőinek közreműködésével szerkesztő

Dr. Heinrich Gusztáv, egyet. tanár

5 kötetben, diszkótesben, gazdag és művészi illusztrációkkal 100 korona.

Az „Egyetemes Irodalomtörténet” magyar nyelvű az első, az egész világ irodalmát összefoglaló mű lesz.

Az „Egyetemes Irodalomtörténet” nem csupán a fenti előfizetési feltételeket elfogadom, külön kikötést nem teszek és ezek alapján a teljes mű átvételének kötelezettségét vállalom.

Megrendelhető lapunk olvasói által kiadóhivatalunk útján

3 kor. havi részletfizetésre is.

Tessék az „Előfizetési iv”-et kivágni s aláírva címünkre borítékban beküldeni.

Előfizetési iv.

A „Korvin Mátyás” Erdélyi Könyvkereskedő Részvénytársaság Kolozsvárt, előfizetési felhívást bocsát ki a következőkben:

„Egyetemes Irodalomtörténet”

szerk. Dr. Heinrich Gusztáv, megjelenik 5 kötetben. A teljes mű ára diszkótesben 100 korona. Előfizetési feltételek: A mű 100 koronáért 3 koronás havi részlet mellett szállítatik a megjelenés sorrendjében.

A részletek a szállítástól kezdődőleg minden hó 1-én a Korvin Mátyás Erdélyi Könyvkereskedő Részvénytársaság pénztáránál Kolozsvárt fizetendők mindaddig, míg a mű teljes vételára kiegyenlítetté nem válik. A részletek be nem tartása esetében a folytatásos kötetek a részletek pótlásáig visszatartatnak; a lejárt s le nem fizetett részleteket a Tarsaságnak jogában áll a portókölttség hozzászámítása mellett postai megbízással beszélni, melynek be nem váltása esetén a részletfizetési kedvezmény megszűnik és az egész mű vételára esedékessé válik. Az első részlet a szállításkor utánvetetik.

A fenti előfizetési feltételeket elfogadom, külön kikötést nem teszek és ezek alapján a teljes mű átvételének kötele-

zettségét vállalom. Ezzel megrendelem az „UJSÁG” kiadóhivatala útján a fentnevezett munkát 5 kötetben 100 korona vételárért, fizetendő a szállítástól kezdődőleg 3 koronás havi részletekben, Kolozsvárt, a Korvin Mátyás Könyvkereskedő Részvénytársaság pénztáránál.

Küln kikötés:

Lakhely és kelet:

Sajátkezű aláírás:

Állás:

(Tessék olvashatóan aláírni.)

Hirdetés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses figyelmét föl hívni a közelgő ünnepek alkalmával a már általánosan jónak elismert cégemre, mely is néhai **Eisen Izidor**

Deák Ferencz-n. 12 sz. a. létezett és árverésen eladott üzletét

olcsó áron átvéve ujonnan berendezve, jó minőségű és olcsó áruval látam el, melyeket a n. é. közönségnek is olcsó áron bocsátok rendelkezésére. o o

A n. é. közönséget személyes meggyőződésre és egy próba-bevásárlásra fölkérve vagyok tisztelettel

Özv. Gottlieb Frigyesné férj, fiú és gyermekruha raktára **Deák Ferencz-u. 12.**

Videki ruha megrendelések azonnal eszközöztetnek.

2314 2-10

AZ

ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

VEDNŐKSÉGE ALATT ÁLLÓ

ERDÉLYI KERESKEDELMi TARSASAG.

Irodája: Kolozsvár, Föld-utca 1. szám, földszint, Telefon 158. szám. Levelezési: Erdélyi Kereskedelmi Társaság, Kolozsvár, Föld-utca 7. sz. Sür-gönyezim: „Erdélyi Gazda, Kolozsvár.”

Czélja: Az erdélyi gazdasági közönség támogatása minden gazdasági és eladási ügyben, továbbá a mezőgazdasági termény, állat stb. eladására, valamint bármely mezőgazdasági gép, anyag, vagy szükséglet beszerzésére.

Nagy súlyt helyez arra, hogy a gazdasági közönséget a legjobb minőségű vetőmagokkal ellássa.

Birtokeladás és vétel, jelzálog, biztosítás és más, birtokosokat érdeklő ügyekben tájékoztató, közvetítő, esetleg megbízottként működik.

Gazdákval szemben eljárásaiért és ténykedéséért munkáját fel nem szűnt.

A társaság gazda-feleinek minden megbízás vagy ügylet alkalmával a legmagasabb kedvezményeket nyújtja.

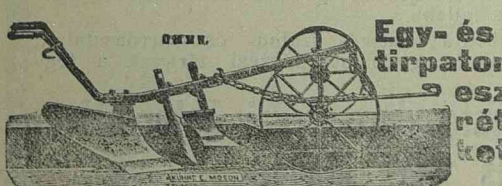
Levelel, sürgönyi, telefon vagy személyes tudakozódásra a társaság azonnal díjmentes kimerítő választ és felvilágosítást ad.

Tiszta jóvődelméből az Erdélyi Gazdasági Egyletnek és az Erdélyi Gazdasági Egyesületnek, azok nyugdíjalapjai javára 5-6% ot ad.

Ezen intézménnyel kapcsolatban fennáll és ugyanott mindenkor megtekinthető az

ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÁLLANDÓ GAZDASÁGI GÉPKIÁLLITÁSA, (mintaraktár) 2148 40-100

melynek keretében a legelőrangú hazai szőlőgyárak összes készítményei láthatók.

Egy- és többvasú ekék, va tirpatorokat és porhanyító eszközöket, szántó- és rétboronákat, hengereket, kapálóeszközöket, hirneves szabadalm.

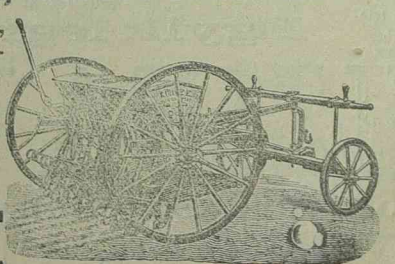
tolókerékes „**MOSONI DRILL**” sorvetőgépeket, lógereblyéket, „**Osborne**” aratógépeket, járgányos cséplőkészleteket, rostákat, konkolyválasztókat, szecskavágókat, morzsolókat stb.

Különleges eszközöket a burgonya, répa- és szőlőmiveléshez szállít elismert legjobb minőségben

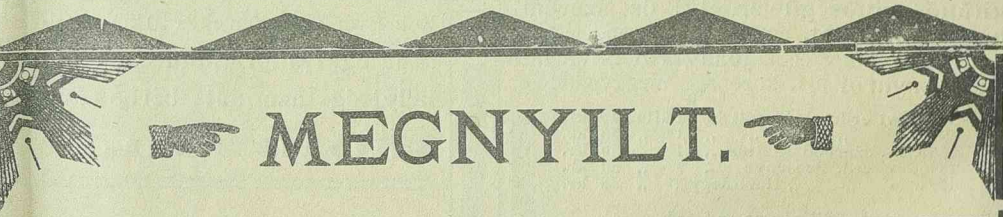
Kühne E

legrégibb hazai gazdasági gépgyár **MOSONBAN.**

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körút 57/a.

2179 41-8

Réti Sándor férfi-ruha és szabó üzlete

a Városháza épületében.

Dus raktár honi gyapju szövetekben. Különlegességek gyermekruhákban.

